

FREDRIKSTAD KOMMUNE
Kultur

KULTURBYEN FREDRIKSTAD

Søknad
Norges kulturkommune
2025-2026

INNHold

01

Innledning

02

Kultursektorens
forankring i
kommunen

03

Fredrikstad
kommunes
satsingsområder

04

Satsing på kultur i
framtiden – hvorfor
Fredrikstad skal bli den
neste kulturkommunen

01 Innledning

Den lille verdensbyen Fredrikstad er Østfolds største by og ligger vakkert til rammet inn av skjærgård, Gamlebyen og Norges lengste elv, Glomma, som bukter seg gjennom byen og munner ut i havet.

I kommuneplanens samfunnsdel for Fredrikstad beskrives visjonen "Den lille verdensbyen" som en sentral del av byens utviklingsstrategi. Denne visjonen innebærer at Fredrikstad skal være en by som kombinerer det lokale og intime med det internasjonale og innovative.

Som en av Norges eldste byer, har Fredrikstad en levende kulturarv som gjenspeiles i et mangfoldig kulturtilbud. Fredrikstad har lenge vært kjent for sitt rike kulturliv innen mange sjangere; revy, teater, musikk og kunst. Fredrikstad by feiret sitt 450 års jubileum i 2017. Byen skal ivareta rollen som både storby og lokalsamfunn på samme tid.

Fredrikstad har en rekke kulturscener, festivaler og institusjoner som fyller byen med opplevelser for ulike målgrupper. Østfold Internasjonale teater, Månen Kulturhus & Scene, Litteraturhuset, Båthuset Scene, Café Magenta, Fredrikstad museum, Studium Actoris, Østfold kunstsenter og Sirius holder alle til i Fredrikstad.

Vi har en rik og variert festivalportefølje med over 20 sjangerspesifikke festivaler som er organisert av private aktører, stiftelser og foreninger. Fredrikstad er kjent for sitt omfangsrike barne- og ungdomsteatermiljø som er aktivt og mangfoldig, med flere grupper og foreninger som tilbyr teateropplevelser for barn og unge, og som stolt viderefører byens posisjon som revy- og teaterby.

Fakta om Fredrikstad

Denne søknaden vil hovedsakelig vise kommunens egne satsingsområder, da kriteriene for å bli årets kulturkommune, primært handler om kommunens innsats i form av tiltak, planer og utviklingsområder. Allikevel er store deler av "det ikke-kommunale" kulturlivet i byen omtalt i søknaden da dette henger uløselig sammen med kommunens satsinger, tilskuddsordninger og samarbeid.

Fredrikstad har et aktivt produserende profesjonelt kunst- og kulturliv som plasserer byen inn i en større regional, nasjonal og internasjonal kontekst. Samtidig har vi en mangfoldig allmennkultur som gjør at mange kan finne sin plass i det lokale kulturlivet.

01

Fredrikstad hadde ikke vært det samme uten en rekke kunstnere og kulturaktører, som med engasjement og mot alltid jobber for å utvikle kulturfeltet.

Fredrikstad kommune jobber for at alle i byen skal kunne delta i, skape og oppleve kunst og kultur som inkluderer, engasjerer og gir meningsfulle liv. Dette gjør vi gjennom å tilby gode tjenester til innbyggerne, å gi kultursektoren gode rammevilkår, tilrettelegge for attraktive møteplasser, et mangfoldig og tidsriktig tilbud og et bybilde preget av kunst og kultur.

Byen vår hadde 85 230 innbyggere i 2024 og er en by i vekst. 21,9 prosent av byens befolkning har en annen nasjonal opprinnelse enn etnisk norsk. Omkring 25 prosent av befolkningen har fullført grunnskole som høyeste utdanning og 25 prosent har høyere utdanning, et nivå på omkring fem prosent lavere enn i resten av landet.

Sysselsettingsnivået er omkring to prosent lavere enn nasjonalt nivå. Fredrikstad er rangert som nummer to på listen over barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt i Norge. I perioden 2020–2022 vokste 17,9 prosent av barna i Fredrikstad opp i familier med dårlig råd, sammenlignet med landsgjennomsnittet på 10,6 prosent. Dette er en utfordrende situasjon som krever innsats fra både lokale myndigheter og staten for å forbedre levekårene for de berørte familiene. Her må kommunen møte sammensatte samfunnsutfordringer med nye virkemidler. Der er kulturarbeidet en viktig faktor.

Målgruppen barn og unge er vedtatt som en hovedsatsing for kommunen. Dette er styrende også for hvordan kommunens kulturvirksomheter innrettes. Flere av våre tjenester har gjennom de seneste årene økt fokuset på tjenestetilbudet ytterligere i retning av barn og unge. Fredrikstad har et pågående program for områdesatsing i tre utvalgte bydeler i Fredrikstad hvor kultur brukes som et aktivt virkemiddel for å utvikle områdene og gi gode tilbud til befolkningen. Et annet satsingsområde for kommunen er Aktive Fredrikstad, et folkehelseprogram som jobber for å få flere folk mer aktive enda oftere. Lavterskel, sosialt og gratis.

02 Kultursektorens forankring i kommunen

Ifølge siste gjennomførte folkehelseundersøkelse (Viken 2021), skårer Fredrikstad høyere enn de andre kommunene i regionen og landsgjennomsnittet, når det gjelder tilfredshet med kultur- og idrettstilbud.

Kultur er et sentralt virkemiddel i arbeidet med å møte samfunnsutfordringene i Fredrikstad. Den er godt dokumentert som et viktig allment tiltak i folkehelsearbeidet, og viktig for at sårbare barn og unge skal finne alternative mestringsarenaer. Et tilgjengelig og variert kultur-, fritids- og aktivitetstilbud er derfor avgjørende for å sikre at barn og unge får muligheten til å være aktive samfunnsdeltakere.

Tilgangen til kulturaktiviteter stimulerer kreativitet, refleksjon, leselyst, bolyst og trivsel, samtidig som det bidrar positivt til folkehelsen i hele befolkningen.

Det finnes et stort mangfold av frivillige kulturorganisasjoner i Fredrikstad, med bred geografisk spredning. Kulturtilbudene er mangfoldige og drives både i offentlig regi og som private initiativer. Aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner har en viktig egenverdi for de som deltar, samtidig som det bidrar til kulturopplevelser for innbyggerne i kommunen.

Fredrikstad kommune drifter flere tjenester som bidrar til å utjevne sosiale forskjeller, blant annet kulturhus, bibliotek og kulturskoletilbud, samt bidrar til det frie kulturfeltet gjennom forvaltningen av en rekke statlige og lokale tilskuddsordninger. Kommunens kulturtjenester har som oppgave å sikre kvalitet, bredde og mangfold i kulturtilbudet, samtidig som den skal fremme utvikling og nyskaping. Dette er også med på å gjøre Fredrikstad til et attraktivt sted å bosette seg.

02

Kommunen satser bredt på flere områder som har stor betydning for innbyggernes livskvalitet, og det er en grunnleggende holdning at kulturtilbudene skal være tilgjengelige for alle, spesielt de lovpålagte oppgavene med bibliotek og kulturskole.

Gjennom Kulturskolens breddeprogram i skolefritidsordningen gis et gratis kulturskoletilbud som gir alle elever lik mulighet til å delta på verksteder innen ulike kunst- og kulturuttrykk, uten krav til forkunnskaper, og under ledelse av pedagoger. Målet med tiltaket er å styrke barnas kreative evner gjennom mestring, nye kunstneriske impulser, utfoldelse og opplevelse. Som ledd i kommunens fokus på tidlig innsats, har Kulturskolen også et breddeprogram knyttet til kommunens barnehager, der dans og musikk blir brukt som del av motorikk- og språkutviklingen.

Bibliotekene i Fredrikstad tilbyr en rekke lavterskelaktiviteter som retter seg mot mennesker i alle aldre. Disse aktivitetene er gratis og har svært høy etterspørsel i befolkningen. Blant aktivitetene for barn og unge serveres det ofte gratis mat, noe som bidrar til å skape inkluderende og engasjerende møteplasser. Fredrikstad bibliotek samarbeider også med Litteraturhuset Fredrikstad om prosjektet *Bokstart*. Gjennom dette prosjektet deles det ut gratis bøker og informasjonsmateriell om språkutvikling til små barn (0–3 år) og deres foreldre. Samarbeidet med barnehager, lokalsamfunn og bibliotek er avgjørende for å styrke foreldrenes rolle i barnas språk- og identitetsutvikling, samt legge til rette for leselyst og senere lese- og skriveferdigheter hos barna.

Kulturhuset St. Croix er en viktig møteplass for både barn, unge og voksne i Fredrikstad. Huset er i stor grad en brukerstyrt arena der kommunen tilrettelegger for at både organisert frivillighet og enkeltmennesker kan utøve aktivitet og stifte bekjenskaper.

2.1 Økonomi og organisering av virksomhet kultur

Fredrikstad kommune er organisert med syv kommuneområder. Innenfor flere av kommuneområdene driftes og forvaltes kulturtjenester, med blant annet fritidsklubber og aktiviteter som retter seg mot eksempelvis barnefattigdom.

De rendyrkede kulturtjenestene sorterer imidlertid i virksomhet kultur og er plassert i kommuneområde Samfunn. I Samfunn ligger også virksomhetene folkehelse og frivillighet, idrett og aktivitet, bolig, NAV og Fredrikstad internasjonale skole. Virksomhet kultur har fem avdelinger:

- **Fredrikstad kino**
- **Fredrikstad bibliotek**
- **Kulturskolen**
- **Kulturhuset St. Croix**
- **Kulturhuset Blå Grotte**

I tillegg har kommunen et «kulturkontor» som er direkte underlagt kultursjefen som jobber med forvaltningsoppgaver, saksbehandling og tilrettelegging for et aktivt kunst- og kulturtilbud i byen. Virksomhet kultur har i dag 115 medarbeidere fordelt på omkring 80 årsverk.

Etter kommunens omorganisering i løpet av 2024, blir nå saker på kulturområdet fremmet og behandlet i Samfunnsutvalget. I tillegg til saker som vedrører kultur behandler Samfunnsutvalget også andre saker innenfor kommuneområde Samfunn. KOSTRA-tall viser at Fredrikstad kommune bruker mindre enn sammenlignbare kommuner på flere av kommuneområdets tjenesteområder, særskilt innenfor kultur- og idrettssektoren. Fredrikstad kommune styrer inn mot et merforbruk for 2024 og har en krevende inngang til budsjettet for 2025 med mange innsparingstiltak. På tross av dette har Fredrikstad kommune fortsatt en solid grunnmur i sine kulturtjenester og et mangfoldig kulturtilbud som tilbys lokalbefolkningen vår.

KULTURAVDELINGENE

Kulturhuset St. Croix

St.Croix-huset er et kommunalt kulturhus i sentrum av Fredrikstad som åpnet dørene i 1991. Huset er en tidligere byskole og ble omskapt til et møtested, et hus for alle, med inspirasjon fra de danske medborgerhusene på 70-tallet, de såkalte «folkehusene».

Huset består i dag av 2 500 kvm med tolv aktivitetsrom, en vegetarkafé, og fire scener og er et godt besøkt kulturhus. St.Croix-huset har fokus på Ung kultur hele året. Det innebærer Ung scene hver uke, ung Art, re-design, husråkk, workshoper i skolens ferier, bandøvingsrom, studio og veiledning.

St.Croix-huset er et hus hvor mange frivillige grupperinger har sitt tilholdssted, både innen teater, bridge, yoga, film, kor, språk-kurs, dans og musikk. Årlig arrangeres GRL-PWR festivalen, med fokus på kvinner i musikklivet. For de ansatte er det viktig å lytte til ungdommenes ideer og at de skal få mulighet til å uttrykke seg på ulike måter.

KULTURAVDELINGENE

Fredrikstad bibliotek

Fredrikstad bibliotek har tre avdelinger: Hovedbiblioteket i sentrum, Østsidens bibliotek og Onsøy bibliotek. Før jul ble det vedtatt å bygge et nytt bibliotek i Onsøy. Filialen er allerede planlagt ferdig siste kvartal i 2025.

Hovedbiblioteket fyller 100 år i 2026 og vil feires behørig. Bibliotekene i byen er veldig godt besøkt og tilbyr et bredt spekter av tjenester og arrangementer til innbyggerne, i tillegg til de ordinære bibliotekstjenestene.

I 2023 hadde bibliotekene sitt høyeste besøk i Fredrikstad gjennom tidene og i 2024 var utlånet tidenes høyeste. Biblioteker er sosiale møteplasser, og hadde 508 arrangementer i 2024, der 357 av disse var for barn. Av aktiviteter kan nevnes økonomisk rådgivning, *Gaming & Toast* for ungdom på Loftet, *Bok & Kaffe*, språkkafé, lesesirkler, advokatvakt, FIFA-turnering og fikseverksted for reparasjon av klær.

Biblioteket har besøk av alle fjerdeklassinger årlig med Den Kulturelle Skolesekken, og hver skoleferie arrangerer bibliotekene aktiviteter for barn og unge.

A photograph of three young ballerinas in black tutus performing on stage. They are in a graceful pose, with arms extended. The background is dark, and the lighting is focused on the dancers.

KULTURAVDELINGENE

Kulturskolen

Kulturskolen gir barn og ungdom i Fredrikstad allsidige og spennende tilbud av høy kvalitet, som bidrar til kreativ samhandling. Kulturskolens tilbud favner musikk og instrumentalopplæring, dans, sirkus, kunst, teater, spillutvikling og animasjon.

Kulturskolen deltar i en rekke internasjonale prosjekter. Dette er for å gjøre opplevelsene rikere for barn og unge i Fredrikstad. *Barnas Verdensdag Fredrikstad* er en fargerik og inkluderende familiefestival. Festivalen tilbyr kreative verksteder, konserter, workshops, forestillinger og internasjonalt matmarked. Festivalen er gratis og har ca. 3 000 besøkende. Det er et bredt samarbeid med frivilligheten, lokale bedrifter og lokale organisasjoner.

Barnas Verdensdag-helårlig tilbyr fargerike og inkluderende møteplasser for barnefamilier igjennom hele året med kulturaktiviteter og mat. Det er seks arrangementer i året fordelt på bydelene Sellebakk, Lisleby og Holmen/sentrum, som er levekårsutsatte områder og del av Fredrikstad kommunes områdesatsning.

Kulturskolen har i tillegg to breddeprogram:

- Kulturbarn: Kulturskoleaktivitet i barnehagen. Tett samarbeid med barnehageetaten. Alle barnehager i Fredrikstad får besøk av kulturskolen i åtte uker. Fokus på motorikk og språkopplæring gjennom praktisk-estetiske fag.
- Super SFO: Kulturskoleaktivitet til 3.–4.-klassinger i SFO-tiden. Alle SFO-er i Fredrikstad får tilbud om besøk fra Kulturskolen med åtteukers kurs.

Felles for begge tilbudene er fokuset på tett samarbeid mellom kulturskolen og barnehage/SFOs ansatte slik at det sikres en god kompetanseutvikling på virksomheten som besøkes.

A photograph of four young women dressed as anime characters, standing under a large red umbrella on a city street. The woman on the far left has long purple hair and wears a blue and white Los Angeles Dodgers baseball jacket. The woman next to her has blonde hair with a red bow and wears a white strapless top with a red jacket draped over her shoulders. The woman in the center has long dark hair and wears a purple and white outfit. The woman on the far right has blonde hair with white cat ears and wears a blue and black outfit with yellow accents. In the background, there are purple banners with Cyrillic text and other people walking on the street.

KULTURAVDELINGENE

Fredrikstad kino

Fredrikstad kino er 108 år gammel og driftes av kommunen. Kinoen er heldigital og har seks saler. Kinoen huser fire store, årlige festivaler med lange tradisjoner og god oppslutning: Fredrikstad Sci-fi Festival, Nordic Docs, Polske Filmdager og Fredrikstad Animation Festival.

Nordic Docs og Fredrikstad Animation Festival er internasjonale festivaler som trekker gjester fra hele verden.

Kinoen har nylig oppdatert utstyrsparken med nye laserprojektorer i alle saler, og samtlige saler har nye lerret, nye høyttalere og forsterkere, og er en av de mest oppdaterte kinoene i Norge på teknikk. Alle salene er bygget etter THX-standard og er THX-sertifisert. Med disse store investeringene og kreative samarbeid og innovativ markedsføring er Fredrikstad kino å anse som en av landets beste kinoer. Dette er ikke bare en lokal oppfatning, da kinoen er høyt elsket og populær, men Fredrikstad kino har gang på gang vunnet ulike priser i bransjesammenheng.

KULTURAVDELINGENE

Kulturhuset Blå Grotte

Blå Grotte er en kulturscene som drives i kommunal regi og benyttes i hovedsak som musikk-, revy- og teaterscene. Huset rommer en moderne flerbrukskultursal og en intimsal i et særpreget vakkert bygg med funkisstil. Blå Grotte er også arrangør for Riksteatret og Østfold kulturutvikling.

Blå Grotte har et bredt kulturtilbud der folk kan oppleve og utøve ulike kunst- og kulturuttrykk. Både det lokale kulturlivet og rikskjente artister benytter husets scener. Blå Grotte er også Østfolds standup-scene, der alle nasjonale standup-artister drar innom på turne. Blå Grotte har profesjonelle produsenter, som Riksteateret og Brageteatret, jevnlig på besøk.

Blå Grotte er fast scene for lokale barneteatre som Kaos, Vindeleka og Plankebyen ungdomsteater og for voksne amatører som St. Croix- teaterensemble og Kommunerevyen.

Siden 2016 har Blå Grotte hatt en ordning kalt *Gjestespill*. Ordningen ønsker å gi unge, profesjonelle scenekunstnere mulighet til å vise sitt arbeid til byens befolkning. Slike grupper mangler ofte produksjonslokaler, og trenger residensopphold ved institusjoner for å gjennomføre sine prosjekter. Ved å ha en signert avtale om gjestespill ved Blå Grotte kan disse aktørene søke støtte fra Norsk kulturråd, Fond for utøvende kunstnere o. l. Dette gir byens befolkning muligheten til å se ung, profesjonell og nyskapende scenekunst på høyt nivå. I tillegg gir ordningen Blå Grottes program større bredde og dybde gjennom å tilby premierer på scenekunst, der avdelingen har bidratt som "fødselshjelp", med produksjoner vi normalt ikke hadde hatt råd til å kjøpe inn, og som ikke leveres av for eksempel Riksteatret.

02

Fritid i Fredrikstad

Fritid i Fredrikstad har fem avdelinger med mange tilbud og muligheter for barn og unge i Fredrikstad kommune. Her finnes fritidsklubb, ungdomshus, ungdomscafé og ung info. Man kan være med venner, møte nye venner, delta på aktiviteter, få hjelp til å skrive CV eller jobbsøknad, eller kanskje bare finne et sted å henge?

Fritid er en rusfri arena og en kultur- og demokratiarena for barn og unge i Fredrikstad kommune. Det tilbys e-sport, studio, foto, filmgrupper, DJ-grupper, biljard, spillkonsoller, hobby, design, makerspace, smykkeverksted, yoga, Ung i jobb og mye mer! Alle tilbud er gratis.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken (DKS) er et tilbud til alle grunnskoleelever i kommunen, og et supplement til skolenes undervisning i de estetiske fagene. Den kulturelle skolesekken finansieres av spillemiddeloverskuddet, og er et samarbeid mellom kultur- og opplæringssektoren på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Skolesekktilbudet i Fredrikstad består av både fylkeskommunale og kommunale produksjoner, og der det lokale tilbudet koordineres av Kulturskolen.

Tilbudet i Den lokale kulturelle skolesekken sørger for at barn på barne- og ungdomstrinn får en introduksjon til opplevelser, lokale kulturvirksomheter- og historie gjennom for eksempel besøk på Fredrikstad bibliotek, historieformidling i Gamlebyen og introduksjon til maleren Edvard Munch gjennom aktivitetsutstillingen *Livets dans*.

Den kulturelle spaserstokken

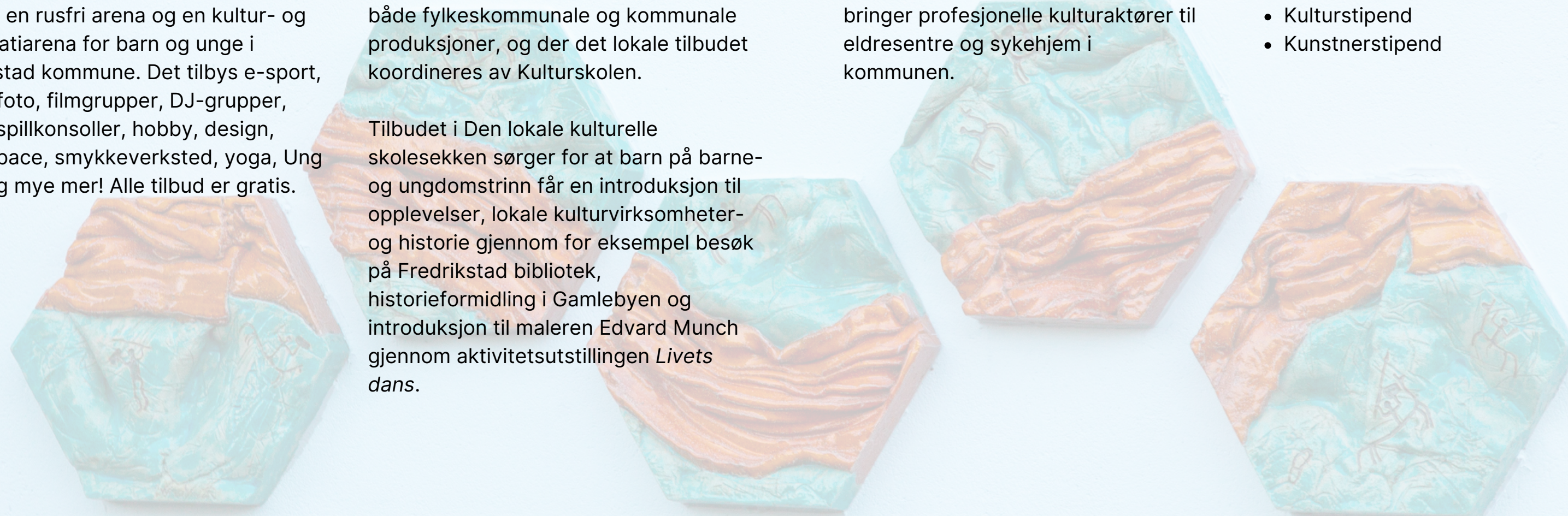
Den kulturelle spaserstokken er en nasjonal satsing som har som mål å tilby et bredt tilbud av varierte kunst- og kulturopplevelse for eldre over 65 år. I Fredrikstad har Den kulturelle spaserstokken to faste ordninger:

- Musikkbrunsj Fredrikstad – kulturarrangementer på dagtid for personer fra 65 år og eldre.
- Sykehjemsturné – en turné som bringer profesjonelle kulturaktører til eldresentre og sykehjem i kommunen.

Tilskuddsordninger

Kommunen har og forvalter flere tilskuddsordninger til kulturlivet:

- Tilskudd til festivaler
- Tilskudd til kunst- og kulturtiltak
- Driftstilskudd / vertskommunetilskudd til kulturinstitusjoner
- Driftstilskudd til lag og foreninger som driver kulturarbeid
- Kulturstipend
- Kunstnerstipend

2.2 Kulturens politiske forankring i kommunens planarbeid

Kulturområdet i kommunen har tydelig forankring i overordnede strategiske planer og strategier. I denne søknaden vil kommunen fremheve noen planer og strategier som vi mener er vesentlige og viser kommunens sterke vilje til å satse på kultur og kulturutvikling. Kultur er dypt integrert i Fredrikstad kommunes økonomiske, organisatoriske og politiske strukturer. Videre følger en kort oppsummering av hvordan:

Kommunedelplanen for kultur 2019–2030: "Å skape rom – kunst og kultur i en liten verdensby"

Fredrikstads kulturplan ble vedtatt i av bystyret i 2019 og gjelder frem til 2030. Planen legger grunnlaget for en helhetlig og langsiktig satsing på kultur i kommunen. Føringerne i kulturplanen bidrar aktivt til å bygge Fredrikstad som kulturby gjennom å styrke kunstens og kulturens rolle og vekstvilkår frem mot 2030. I hovedsak peker planen på viktigheten av å bygge sterke kompetansemiljøer og institusjoner, der kunst- og kulturfaglig kvalitet og profesjonalitet løftes frem og skaper rom og muligheter for utvikling av hele feltet.

2.2

Kommuneplanen, samfunnsdel Fredrikstad mot 2030

Fredrikstad kommune har visjonen: *Den lille verdensbyen*. Og med et mål om at verdensbyen skal være utadvendt, urban og mangfoldig by, med innbyggere fra alle verdenshjørner og med et rikt kulturliv og betydelig internasjonal kontakt, næringsmessig og kulturelt. Byens kulturliv trekkes gjennomgående frem som en faktor for å være en attraktiv by å bo i og gi alle innbyggere mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Planen skal rulleres i 2025 og virksomhet kultur vil være en viktig part i arbeidet.

Kommunedelplan for folkehelse og levekår 2023–2030

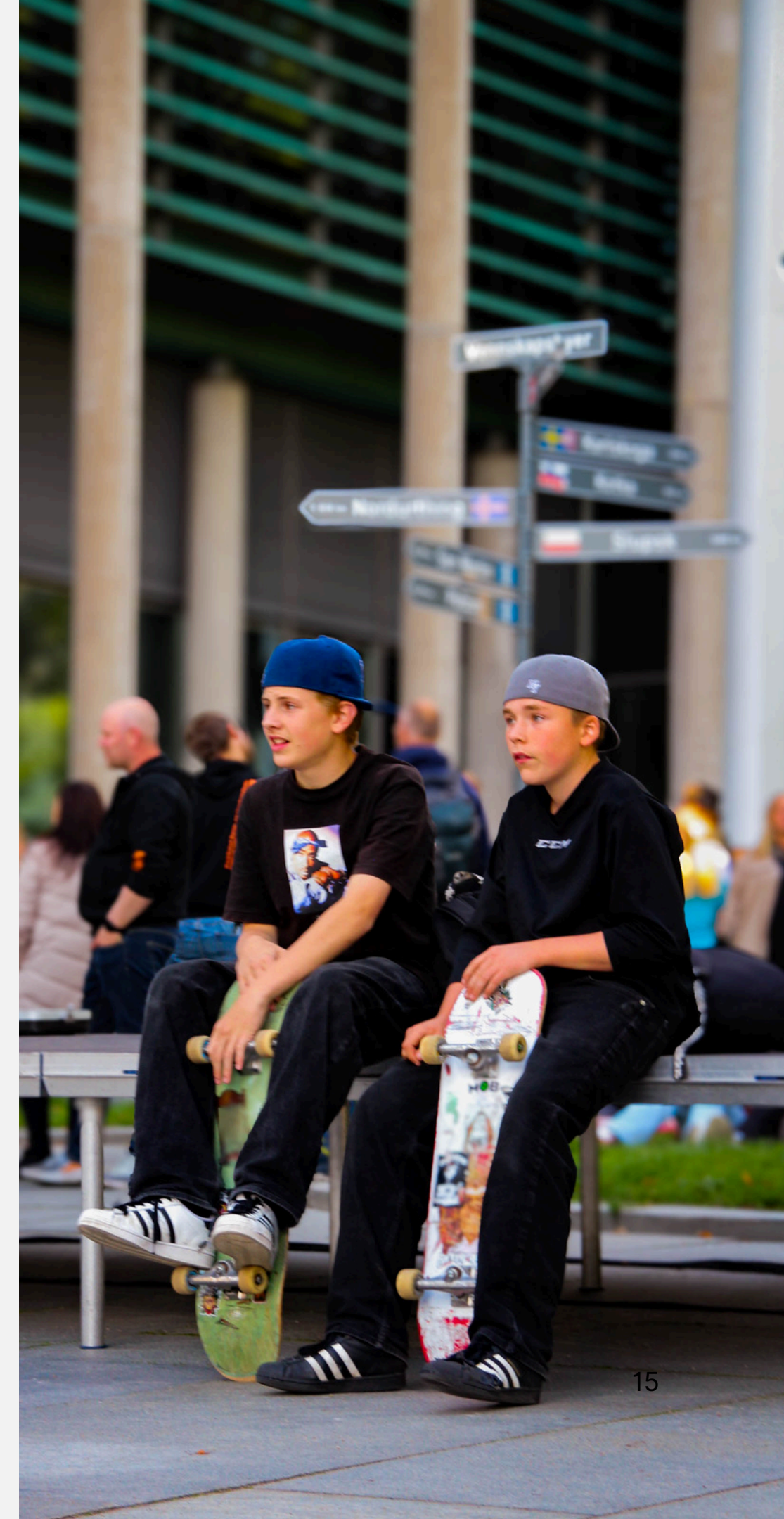
I Fredrikstad har vi store folkehelseutfordringer, men også mange folkehelseressurser å bygge på. Vårt mål er at Fredrikstad skal være et helsefremmende samfunn for alle, der folk og lokalsamfunn i større grad kan ta eierskap til det som påvirker helse og levekår og skape rammene for et godt liv. Vi skal styrke positive ressurser for folks helse, og redusere hindringer og negative forhold. Planen legger vekt på å sikre at alle innbyggere, uavhengig av alder og bakgrunn, har tilgang til et bredt spekter av kulturaktiviteter. Dette inkluderer både organiserte aktiviteter og uformelle møteplasser.

Kommunedelplan for kulturminner 2023–2035

Kommuneplanens samfunnsdel «Fredrikstad mot 2030» peker på en utadvendt og mangfoldig by, der kulturminner og kulturmiljøer skal ha en viktig rolle, og være både en drivkraft og en ressurs i byutviklingen. Kommunedelplan for kulturminner skal være kommunens styringsdokument for kulturminnefeltet, og skal bidra til forsvarlig og bærekraftig vern, forvaltning og utvikling av disse kulturminnene rundt oss. Planen begrunner kommunens langsiktige mål, viser hvilke utfordringer man står ovenfor, og skal bidra til en ønsket utvikling gjennom mål, strategier og tiltak for kulturminnefeltet. Kulturminneloven vektlegger viktigheten av at vi som samfunn gjør en jobb med å velge ut våre aller viktigste kulturminner for formell beskyttelse.

Strategi for frivillighet

Strategi for frivillighet har som formål å tilrettelegge for en levende frivillig sektor og bidra til et aktivt og forutsigbart samarbeid mellom kommunen og frivilligheten. I dette ligger at kommunen både skal være støttespiller for en selvstendig og uavhengig frivillig sektor, og samtidig tilrettelegge for dialog og samskaping med frivilligheten om en bærekraftig samfunnsutvikling. Strategien ble vedtatt i 2024. Til grunn for strategien ligger også en vilje til å utforske mulighetene for at frivilligheten kan løse enkelte kommunale oppgaver. Kultur og kulturfrivillighet er en viktig del av arbeidet med å følge opp strategi for frivillighet. Herunder skal frivillighetens adgang til kommunens lokaler, som skoler, sikres utenom ordinær åpningstid.

2.2

Arrangementsstrategien

Arrangementsstrategien skal bidra til at kommunen blir en bedre strategisk støttespiller for arrangørene, og samtidig en effektiv og forutsigbar tilrettelegger. Strategien ble vedtatt i desember 2020. Strategien skal også bidra til å sikre utvikling av arrangementsbyen i ønsket retning, i tråd med kommunens øvrige planverk. Kommunen har flere roller overfor arrangører i dag. Kommunen er både økonomisk støttespiller gjennom tilskudd og praktisk støttespiller gjennom tilrettelegging av infrastruktur og tjenester. I tillegg er kommunen tidvis selv arrangør eller medarrangør.

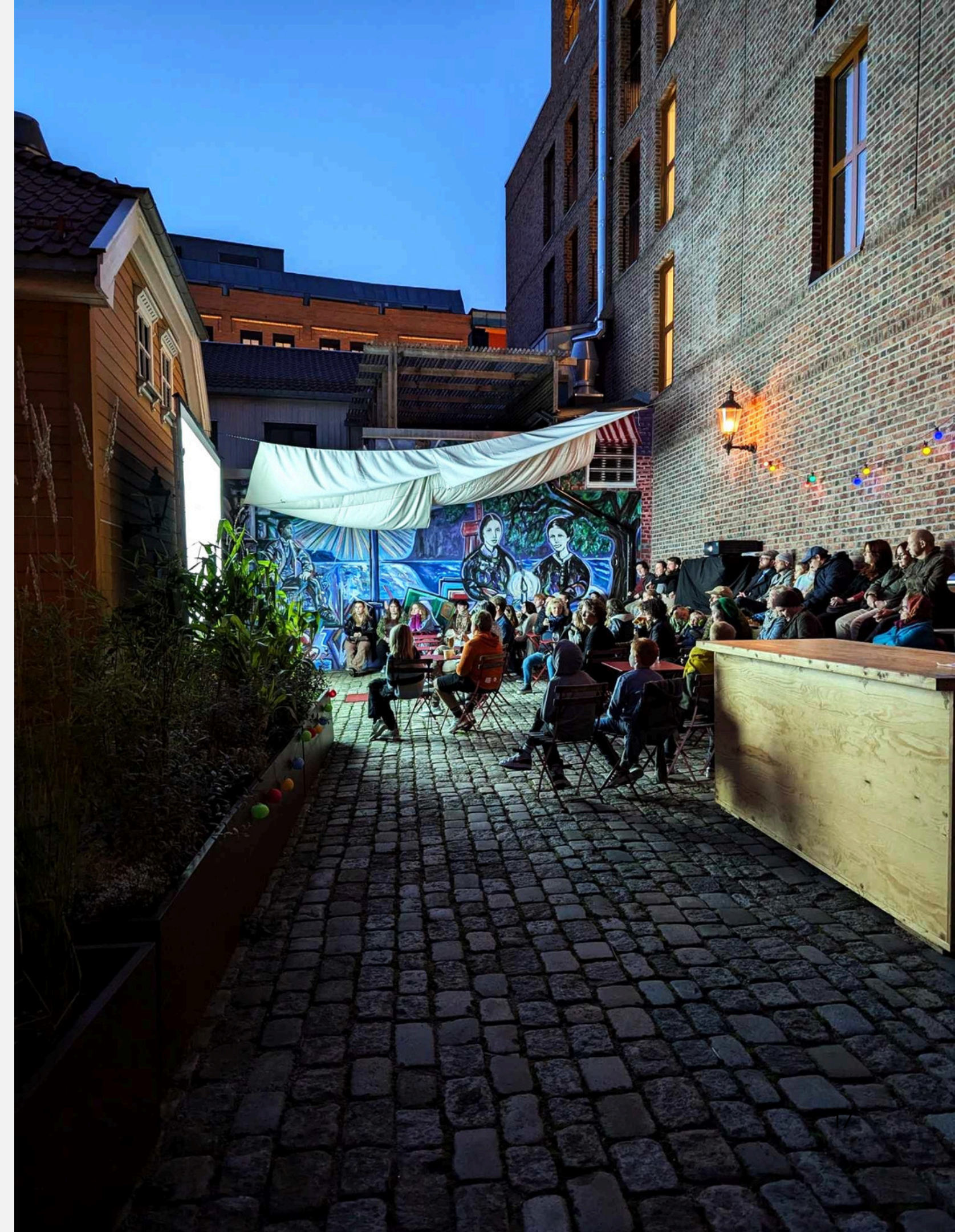
Kunst i offentlige bygg og uterom

Fredrikstad kommune har egne retningslinjer for kunst i offentlig bygg og uterom. Disse skal bidra til at profesjonell samtidskunst preger og forbedrer Fredrikstad kommunes offentlige bygg og uterom. Ved nybygg, tilbygg eller ombygging av; barnehager, skoler, omsorgsinstitusjoner, kulturbygg, idrettsbygg, samfunnshus, kirkebygg og administrasjonsbygg skal det avsettes midler til kunst. Avsetningen til kunst til bygg beregnes som 1–2 prosent, avhengig av byggets representativitet. Avsetning til plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder beregnes til 1–2 prosent av brutto investeringsramme for prosjektet.

2.3 Samarbeid på tvers av sektorer

For å oppnå et mer bærekraftig samfunn er samarbeid på tvers av sektorer og kulturområdets rolle i dette viktig. Kultur i Fredrikstad bidrar til å fremme samfunnets sosiale og politiske utvikling, samt fremme samhørighet, forståelse og innovasjon.

Fredrikstad kommune har et betydelig samarbeid på tvers av sektorer og samfunnsgrupper, både som faste strukturer og rundt enkeltprosjekter der kultur er en viktig samarbeidspartner og premissleverandør. Kunst og kultur hjelper oss med å sette søkelyset på samfunnsaktuelle problemstillinger. Sånn sett kan vi også si at den bidrar til at vi tenker nytt og finner gode løsninger. Vi vil løfte frem noen slike områder i denne søknaden.

2.3

Attraksjonskraft

Fredrikstad har mange fortinn som er naturgitte og mange som kommer som følge av byens historie. Glommas ferd mot havet, som deler seg midt i sentrum og renner ut i Hvalerskjærgården, Gamlebyen med sitt stjerneformede forsvarsverk, den maritime bastionen Isegran, bryggepromenaden, skjærgården og så videre.

Men – attraksjonskraft kommer ikke av stillstand, den kommer som følge av innovasjon. Og der har Fredrikstad kommune gjennom flere tiår jobbet bevisst sammen med våre kulturaktører og destinasjonsselskapet for å skape arenaer, utvikle scener og skape grobunn for utvikling.

Et godt eksempel i den sammenheng er Isegran. Tidligere en skjult perle, men i dag en levende, pulserende arena. Kommunen har gått sammen med fylkeskommunen om å understøtte etableringen av et regionalt fartøyvernssenter med stor aktivitet og en av landets flotteste samlinger av private historiske fartøy. Isegran har cafe med overnattings- og konferansefasiliteter, store dugnadsprosjekter, Østfold største musikkfestival – Idyll, historie tilbake til 1200-tallet, og samtidig kanskje kommunens flotteste park og friluftsområde. Dette kommer som resultat av både langsiktig samarbeid mellom de ulike aktørene og lokale ildsjeler med stamina.

2.3

Kulturnæring

Virksomhet kultur har et eget ansvarsområde for kulturnæring, med ambisjon nedfelt i kulturplanen om å styrke og utvikle det profesjonelle feltet innenfor kunst og kultur. I dette arbeidet er viktige samarbeidspartnere det lokale destinasjonsselskapet Visit Fredrikstad og Hvaler AS og Blender Collective SA – en bedriftsklynge av kreative næringer. Sentralt i dette arbeidet er også samarbeidspartnere som Østfold Internasjonale Teater, Østfold Kunstsenter, Litteraturhuset og en lang rekke ulike produksjonsmiljøer, private scener og organisasjoner.

Interreg-prosjekter

Fredrikstad kommune har en lang tradisjon i å utvikle og gjennomføre ulike former for interreg-prosjekter, spesielt med fokus på kulturarvsarenaer, kulturnæringene og destinasjonsutvikling. Særlig innenfor programområdet "Interreg Sverige-Norge", har vi hatt en nærmere 20 år lang uavbrutt rekke av ulike prosjekter innenfor disse fokusområdene, en tradisjon vi har til hensikt å videreutvikle.

Nåværende prosjekt "Opplevelsenæring – Samverkan mellan kultur- och besöksnäringen" er et samarbeid mellom Trollhättan Stad, Lysekil kommun, Innovatum i Trollhättan og Visit Fredrikstad & Hvaler og Østfold Kunstsenter, der Fredrikstad kommune er norsk prosjekteier. I dette prosjektet er fokus at kultur- og reiselivsbransjen deler samme scene og publikum og sammen bærer de stedets identitet og historie. Derfor er det viktig å styrke samarbeidet mellom disse næringene for å skape en helhetlig opplevelse for både innbyggere og besøkende. Både kultur- og reiseliv skaper opplevelser. Vi ønsker derfor å arbeide med begge bransjer som én felles opplevelsesnæring.

SUM Mentor

Sum Mentor er en ordning for unge kulturnæringsaktører. Fredrikstad ønsker å lykkes med å få flere unge innen kulturfeltet til å etablere seg i byen og kanskje flytte tilbake. I denne ordningen kan unge aktører søke seg inn med sitt kulturprosjekt og få oppnevnt en mentor som vil gi råd og veiledning i deltakerens kulturprosjekt frem til en visningskveld mot slutten av semesteret.

2.3

Kunst- og kulturfestivalen § 112

Fredrikstad kommunes ambisjoner for kunst- og kulturfeltet i et bylivsperspektiv er store. I kommunedelplan for kultur heter det at et "verdensprosjekt skal bidra til å styrke Fredrikstads satsing på å fremme internasjonal kontakt, sette lokale aktører i kontakt og samarbeid med internasjonale miljøer, og sørge for at internasjonal kompetanse og oppmerksomhet rettes mot Fredrikstad". Prosjektet skal samtidig "bidra til å samle byens og regionens både aktører og innbyggere om et spennende by-event som kan bidra til å sette Fredrikstad på kartet som en spennende kunst- og kulturby."

I kommuneplanens samfunnsdel heter det at vi skal legge til rette for «et urbant sentrum som oppfordrer til økt byliv», og det trekkes videre fram at kommunen skal:

- «Skape gode byrom med møteplasser som gir økt utfoldelse, aktivitet og sosialt fellesskap.
- Bruke kunst og kultur i kulturhusene og i byrommene til å overraske, vekke undring og debatt.
- Sikre at langsiktige samfunnsinteresser knyttet til byens historiske verdier blir ivaretatt.
- Bruke kulturminner og kulturmiljøer som en ressurs i byutviklingen.
- Sikre at sentrum inneholder boliger og handel og variasjon i kulturtilbud og opplevelser»

Dette tankegodset er videre nedfelt i kommuneplanens arealdel, hvor det heter at:

- «Byområdet skal gi rom for kunst, attraksjoner og kulturelt særpreg. Langsiktige samfunnsinteresser knyttet til byens historiske verdier skal sikres.
- Vi skal bruke kulturminner og kulturmiljøer og Gamlebyens unike rolle som ressurs i byutviklingen
- Vi skal utvikle sosiale og kulturelle møteplasser med kvalitet i sentrum og i lokalsamfunnene.»

Dette planverket lå til grunn for kunst- og kulturfestivalen §112 som pågikk i perioden fra mai til oktober i 2024. §112 var en ny kunst- og kulturarena som med bakteppe i grunnlovens miljøparagraf, og gjennom kulturopplevelser, samtaler, folkemøter og debatt presenterte klimaspørsmålene for publikum på en ny måte.

Med en stor bredde av kunst- og kulturopplevelser utforsket festivalen om vi er gode forfedre og om kunst og kultur kan påvirke holdninger, skape endring, og "redde verden". I 2024 var arrangementet en pilot og en testarena for ideer, og ambisjonen er at §112 skal komme tilbake hvert tredje år.

§112 har blitt gjennomført som et samarbeid mellom Fredrikstad kommune og Østfold Internasjonale Teater (ØIT), og med en lang rekke kultur- og kunstinstitusjoner, -organisasjoner og -aktører involvert i satsningen.

I løpet av festivalperioden gikk over 50 arrangementer og produksjoner av stabelen under §112-paraplyen, og vi nådde 20 000 personer gjennom sosiale medier og nettsider.

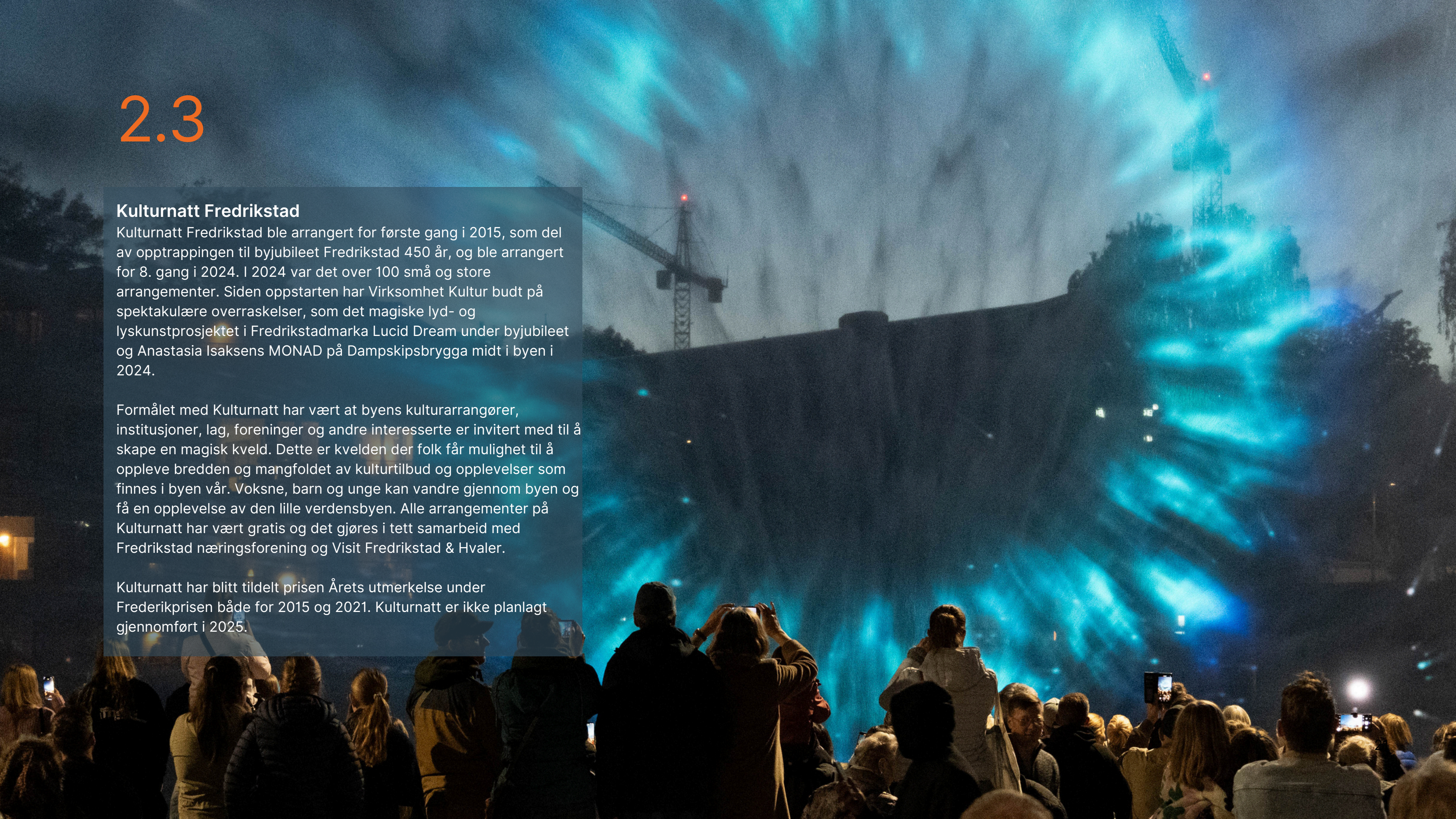
2.3

Kulturnatt Fredrikstad

Kulturnatt Fredrikstad ble arrangert for første gang i 2015, som del av opptrappingen til byjubileet Fredrikstad 450 år, og ble arrangert for 8. gang i 2024. I 2024 var det over 100 små og store arrangementer. Siden oppstarten har Virksomhet Kultur budt på spektakulære overraskelser, som det magiske lyd- og lyskunstprosjektet i Fredrikstadmarka Lucid Dream under byjubileet og Anastasia Isaksens MONAD på Dampskipsbrygga midt i byen i 2024.

Formålet med Kulturnatt har vært at byens kulturarrangører, institusjoner, lag, foreninger og andre interesserte er invitert med til å skape en magisk kveld. Dette er kvelden der folk får mulighet til å oppleve bredden og mangfoldet av kulturtilbud og opplevelser som finnes i byen vår. Voksne, barn og unge kan vandre gjennom byen og få en opplevelse av den lille verdensbyen. Alle arrangementer på Kulturnatt har vært gratis og det gjøres i tett samarbeid med Fredrikstad næringsforening og Visit Fredrikstad & Hvaler.

Kulturnatt har blitt tildelt prisen Årets utmerkelse under Frederikprisen både for 2015 og 2021. Kulturnatt er ikke planlagt gjennomført i 2025.

2.3 Barn og unge

Målgruppen barn og unge er en hovedsatsing både for kommunen og for virksomhet kultur.

Flere av virksomhetens avdelinger har gjennom de seneste årene økt fokuset på tjenestetilbudet til barn og unge ytterligere. Et eksempel på det er omfordeling av midler til barn og unge på bibliotekene, som har resultert i økt utlån og besøk for denne målgruppen.

Også sett i lys av den høye forekomsten av barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt, er fokuset på kulturopplevelser for barn og unge et avgjørende virkemiddel for Fredrikstad.

2.3

Samarbeid om lokal fritidserklæring - Alle med

Den nasjonale fritidserklæringen stadfester at alle barn i Norge har rett til å delta i minst en organisert fritidsaktivitet. I Fredrikstad har i tillegg bystyret vedtatt en lokal fritidserklæring (februar 2023) som forplikter kommunen og tilsluttede aktører fra frivilligheten å arbeide for økt deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge i Fredrikstad.

Arbeidet med fritidserklæringen har en egen koordineringsgruppe med representanter fra kommunen, ungdomsrådet, idrettsrådet, aktivitetsrådet, musikkrådet og speiderrådet og Den Norske Kirke i Fredrikstad. Gjennom lokal fritidserklæring jobbes det med ulike terskler for deltakelse i fritidsaktivitet, blant annet inkludering av barn og unge med funksjonsnedsettelse og økonomi. Barn og unge som opplever seg ekskludert fra fritidsaktiviteter kan oppleve ensomhet, utenforskap og dårligere livskvalitet. Deltakelse i fritidsaktiviteter er også positivt i et folkehelseperspektiv, det kan gi opplevelse av mestring, glede og fellesskap.

Denne vinteren lanseres *Aktivitetsportalen*, som vil gi en totaloversikt over tilbydere av aktiviteter i byen vår og er et viktig verktøy for å nå ut med informasjon til alle om byens mangfoldige tilbud. Arbeidet springer ut av Aktive Fredrikstad og Alle med: Lokal fritidserklæring for barn og unge.

Ferieaktiviteter

Ferieaktiviteter i Fredrikstad kommune blir koordinert av Kultur, Oppvekst og Idrett og Aktivitet, og består av opplegg med fokus på å lære nye ting, oppleve mestring, bli kjent med andre og ha det gøy! Det er åpent for alle barn og unge i skolealder og oppover, og det er tilbud i alle ferier. Fredrikstad kommune får midler fra Barne- og familiedirektoratet som lyses ut lokalt årlig for sommerferieaktiviteter. Lag, foreninger og organisasjoner kan søke på disse midlene og aktivitetene legges ut i en samlet oversikt, og markedsføres bredt. Det er også fokus på å ha tilbud som inkluderer barn og unge med funksjonsnedsettelse.

2.3

Ung i Fredrikstad: Ung i Fredrikstad er en større satsing på å legge best mulig til rette for ungdom. En arbeidsgruppe kalt *Kulturteam ung* koordinerer dette arbeidet på tvers. I *Kulturteam ung* sitter det folk fra de som jobber med tilbudene til ungdom, der også Litteraturhuset og Akroparken er inkludert, i tillegg til representanter fra oppvekst, idrett og kultur. Dette gir en helhetlig tilnærming av tilbud til ungdom. En større satsing de siste årene har vært *Ung kulturnatt*, en årlig felles arena med et mylder av aktiviteter for ungdom, som del av Kulturnatt. Alt er gratis, også mat. Det er videre en satsing på målrettet informasjon og markedsføring til unge i Fredrikstad med fokus på tilbud på en egen nettside og en Hva skjer-kalender med målgruppe ungdom, hvordan unge kan engasjere seg og hvordan de kan få hjelp om de trenger det.

Ung kultur møtes (UKM): Fredrikstad vant prisen *Årets Turbokommune i Østfold 2024* for gjennom flere år å ha gjort seg bemerket i sitt UKM-arbeid. UKM Fredrikstad er et samarbeid med både interne og eksterne samarbeidspartnere, som foregår på flere arenaer i byen. Det er et stort engasjement med unge arrangører i fokus, som dette året også har fått et etablert ungdomsstyre.

Ung i jobb: Fritid i Fredrikstad har de tre siste årene mottatt prosjektmidler fra Bufdir for å drifte prosjektet *Ung i jobb*, for ungdom mellom 14 og 18 år. Flere av ungdommene har gjennom dette prosjektet fått arbeidserfaring fra ulike virksomheter, også innenfor kultur, som for eksempel biblioteket, og det er søkt nye midler for å videreføre dette særdeles vellykkede prosjektet.

Demokratiguider: i dette prosjektet skal ungdom og unge voksne (18–35 år) engasjeres for å informere og motivere innbyggerne til å bruke stemmeretten sin. Demokratiguiderne er synlige i ulike byrom og møteplasser i tiden fra forhåndsstemming og fram til valgdagen. Dette har vært en satsing i Fredrikstad siden 2019 og har vist seg å være effektivt for å engasjere underrepresenterte grupper og øke bevisstheten rundt valgprosessen. Demokratiguiderne er inspirert av en lignende satsing i Göteborg og det er nå flere norske kommuner som ser til Fredrikstad for inspirasjon.

03 Beskrivelse av kommunens satsningsområder

Kommunens satsing på kultur er en sentral drivkraft for å skape levende lokalsamfunn preget av attraktivitet, inkludering og mangfold. Kulturaktivitetene bidrar til å fremme god integrering på tvers av alder, bakgrunn, funksjonsnivå og tilhørighet.

Kommunens kulturansvar omfatter kunst og kultur, museer og kulturvern, utvikling av bibliotekene, kulturaktiviteter for barn og unge, kulturhus og kinodrift.

Kommunen bidrar også aktivt til å støtte kulturinstitusjoner og organisasjoner gjennom ulike økonomiske tiltak og driftsmidler. Dette legger til rette for samarbeid med profesjonelle aktører, frivillige og lokalt næringsliv, for å sikre et mangfoldig og tilgjengelig tilbud til innbyggerne.

3.1 Fredrikstads vilje til satsing

Kommunen har gjennom mange år tilrettelagt og samarbeidet med ulike partnere og kompetansemiljøer, både profesjonelle, frivillige og lokalt næringsliv, for å gi et best mulig kulturtilbud til byens befolkning. Kommunens økonomiske bidrag spenner fra driftsavtaler med betydelig økonomisk tilskudd, driftsstøtte, støtte til festivaler, kunst og kulturtiltak, kulturstipend. I flere år har Fredrikstad arrangert Kulturnatt som et stort arrangement som samler hele kulturlivet i byen, der alt er gratis for folk.

I Fredrikstad er det en del utfordringer knyttet til utenforskap, stor andel av innvandrere samt mange innbyggere på sosialhjelp eller andre ytelser fra Nav. Det fordrer at vi tenker nytt rundt bruk av offentlig midler. Et tiltak her er å jobbe effektkontrakter ut mot frivilligheten når det gjelder sommeraktiviteter for barn og unge og planlegges i tråd med All Med-Fritidserklæringen i Fredrikstad.

Kommunedirektøren har fått i oppdrag å anskaffe to enkle effektkontrakter, med sikte på å tildele oppdrag til leverandør før sommeren, med mål om at flere barn og unge deltar i fritidsaktiviteter. Det er avsatt 500 000 kroner til anskaffelsene.

Her følger noen viktige milepæler fra vårt arbeid vi vil løfte frem fra de foregående årene:

3.1

Vertskommune for store arrangementer – The Tall Ships Races Fredrikstad 2023

Fredrikstad var vertshavn for seilskutene i The Tall Ships Races Fredrikstad (TSRF) 14.–18. juli 2023. Det var 153 597 unike besøkende ved arrangementet. Det ble gjennomført over 185 kulturarrangementer i løpet av fire dager. Blant annet var det konserter på hovedscenen i Bibliotekparken, underholdning på skutene, opera i Gamlebyen, temporær skumkunst i Kirkeparken og teater for barna på Isegran.

Fredrikstad kommune har arrangert The Tall Ships Races fire ganger: i 2005, 2014, 2019 og 2023. Den overordnede intensjonen med The Tall Ships Races er å fremme internasjonal forståelse, fellesskap og læring mellom ungdommer på tvers av nasjonalitet, kultur, religion, kjønn og sosial bakgrunn og tar form som en regatta mellom europeiske byer. Minst halvparten av mannskapet på skutene som deltar i regattaen skal være mellom 15 og 25 år. Hele sentrum ble tatt i bruk som arrangementsområde med arenaer i Gamlebyen, Bibliotekparken, Dampskipsbrygga, Værste og Isegran. Fredrikstad by ble tildelt prisen for årets vertshavn fra moderorganisasjonen, Sail Training International.

Byfergene hadde alle fergene i drift og kjørte kontinuerlig. Totalt hadde byfergene nærmere 9500 passasjerer i løpet av arrangementet. Om lag 450 frivillige var i sving før, under og etter arrangementet. Til sammen 164 unge mellom 15–25 år fra Fredrikstad var med å seile i 2022 og 2023. 37 skuter fra 13 land lå til kai i byen – fra Gamlebyen til Værste. Under The Tall Ships Races var det ca. 2 000 mannskap fra de ulike skutene i byen. Totalt var det 36 sponsorer som støttet skutefesten. TSRF er beregnet til en regional, og total verdiskapning pålydende 84,7 millioner kroner for Fredrikstad kommune. Dette tallet inkluderer en nasjonal verdiskapning på 3,7 millioner kroner. Fredrikstad er anmodet av Sail Training International om å arrangere Tall Ships igjen og er også ønsket som fast vertshavn, en såkalt Anchor Port.

3.1

Bibliotekene: ny lånererekord i 2024 og besøksrekord i 2023

I 2024 ble det lånt ut 371 413 bøker, som er ny utlånsrekord. Toppen ble markert i juni og det var en økning på elleve prosent til barne- og ungdomsbøker. Arrangementer som Sommerles og Tøyveskebiblioteket er aktiviteter som stimulerer til leselyst og lån. Antall besøkende i 2024 var 239 337. Bibliotekene har gjennom 2024 hatt 508 arrangementer, hvor 151 har vært for voksne og 357 for barn. Biblioteket ble nominert til Fredriksstad Blads publikumspris, hvor biblioteket fikk en hederlig 3. plass.

Det satses på barn og familier, spesielt på språkutvikling og lesing. Dette har resultert i arrangementer som Lesesirkel for baby, Etter barnehagetid og Bokstart.

Biblioteket fungerer som en viktig som møteplass for byens innbyggere med arrangementer som Bok & kaffe, som trekker 60–100 personer hver onsdag kl. 12.

Fredrikstad bibliotek har hatt MerÅpent på to av filialene siden 2022, som betyr at lånere kan besøke biblioteket utenom ordinær åpningstid. Det er en tillitsbasert ordning som gjør bibliotekene enda mer tilgjengelige og det er nærmere 1 000 personer som benytter seg av dette tilbudet månedlig.

Siden 1995 har kommunen hatt en innkjøpsordning for samtids- og løskunst hvor profesjonelt kunstverk fra kunstnere i byen kjøpes inn. De innkjøpte verkene lånes ut til kommunens institusjoner og kan lånes av byens borgere gjennom Artoteket som administreres fra byens bibliotek.

3.1

Fredrikstad er en Friby

At Fredrikstad kommune skulle bli friby for en forfulgt forfatter ble vedtatt i kultur- og miljøutvalget i 2018 og i bystyrets budsjettbehandling for 2020, etter initiativ fra litteraturfestivalen Ord i Grenseland. I mars 2022 fikk Fredrikstad sin første fribyforfatter: Leila Rasoul Ghahremanimaraloo fra Iran.

En friby er en by som har forpliktet seg til å være vertskap for en forfulgt forfatter eller kunstner og eventuelt deres ektefelle og barn i opptil to år. Fribyene er medlemmer av den internasjonale organisasjonen ICORN, som administrerer ordningen. ICORN samarbeider tett med PEN International som overvåker situasjonen i verden for forfattere, kunstnere, journalister og andre som blir forfulgt for sine ytringer.

Som friby legger Fredrikstad til rette for at forfattere skal kunne fortsette arbeidet sitt og utvikle kontakter i litterære og kunstneriske miljøer – både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Fribyforfattere er ofte renommerte skribenter eller kunstnere i hjemlandet, med høy profil i litterære miljøer eller mediemiljøer. I Fredrikstad forvaltes fribyordningen av Fredrikstad bibliotek og virksomhet kultur i kommunen. Fribykoordinatorene har tilhold på biblioteket står for daglig sosial og faglig oppfølging av fribyforfatteren. De bistår forfatteren i å utøve sitt virke, bygge nettverk og utvikle sitt faglige arbeid. Fredrikstad skal i løpet av 2025 presentere sin nye friby-forfatter.

3.1

Fredrikstad Kino

Fredrikstad Kino har blitt kåret til Årets Kino i Norge hele 15 ganger! I 2024 ble Fredrikstad Kino tildelt prisen for "Årets kino – Beste markedstiltak 2024", Prisen ble tildelt for den banebrytende kampanje "Ender på eventyr", som kombinerte kreativitet, samfunnsengasjement og samarbeid på en måte som begeistret både lokalsamfunnet og bransjen. I tillegg fikk Fredrikstad Kino tildelt Hugo-prisen 2024 for å ha imponert filmsjefene når det kommer til lokal markedsføring, arrangementer og initiativ ovenfor distributørene. Prisen ble delt ut av Norske Filmdistributørers Forening.

Kinoen har et godt samarbeid med publikum og flere av kinoens konsepter har kommet som følge av samarbeid med filminteresserte som har tatt kontakt. Konsepter som kan nevnes er og drives i samarbeid med publikum og organisasjoner er: Strikkekino og Strikkekinofestival, Film i dagslys, Pensjonistkino, Babykino, Speiderkino og film for Varmestua. Kinoen er en viktig arena for unge filmtalenter. Alt fra elever fra medielinja på videregående som viser sin første lille kortfilm, via unge og lovende filmskapere som lager sin første, egenfinansierte spillefilm, til store premierer på Harald Zwart-filmer.

3.1

Områdesatsning Fredrikstad

Fredrikstad har en pågående områdesatsing i tre utvalgte områder i hvor kultur brukes som et aktivt virkemiddel for å utvikle områdene og gi gode tilbud til befolkningen. Områdesatsingen i Fredrikstad er en del av et nasjonalt initiativ for å forbedre levekårene i utsatte områder. Programmet for 2023–2033 har som mål å skape varige forbedringer i tjenester og nærmiljøkvaliteter, slik at flere innbyggere kan vokse opp i trygge og inkluderende miljøer.

Kultur og tilgang på gratis, lavterskel aktiviteter spiller en vesentlig rolle i satsningen, i form av Kulturskolens tilbud i lokalsamfunnene, bibliotekene som institusjoner i byen og kulturhuset St. Croix som en viktig møteplass. Kommunens gatekunstsatsing er lokalisert i områdesatsingsområdet Holmen i sentrum av Fredrikstad. Satsingen har fått stor oppmerksomhet og har skapt både glede, diskusjon og undring i bydelens uterom.

3.1

Aktive Fredrikstad

Aktive Fredrikstad er et program initiert av Fredrikstad kommune som har som mål å forbedre folkehelsen gjennom økt hverdagsaktivitet. Programmet fokuserer på å gjøre det enklere for innbyggerne å delta i ulike fritidsaktiviteter og fysisk aktivitet, uavhengig av alder og bakgrunn. Noen av hovedmålene med Aktive Fredrikstad inkluderer:

- Tilgjengelighet: Sørge for at alle barn og ungdom har mulighet til å delta i fritidsaktiviteter som passer deres alder og interesser.
- Folkehelse: Øke den generelle folkehelsen ved å fremme fysisk aktivitet og sunne livsstilsvalg.
- Inkludering: Skape et inkluderende miljø hvor alle innbyggere, inkludert innvandrere og personer med spesielle behov, kan delta i aktiviteter.

Programmet tilbyr en rekke aktiviteter og arrangementer, fra idrett og friluftsliv til kulturelle og sosiale aktiviteter. Det er også et fokus på å samarbeide med lokale skoler og organisasjoner for å nå ut til så mange som mulig. Programmet fokuserer på folkehelse for alle deler av befolkningen og kultur er et viktig virkemiddel for å få befolkningen opp av stolen, ut i aktivitet og inn i fellesskaper.

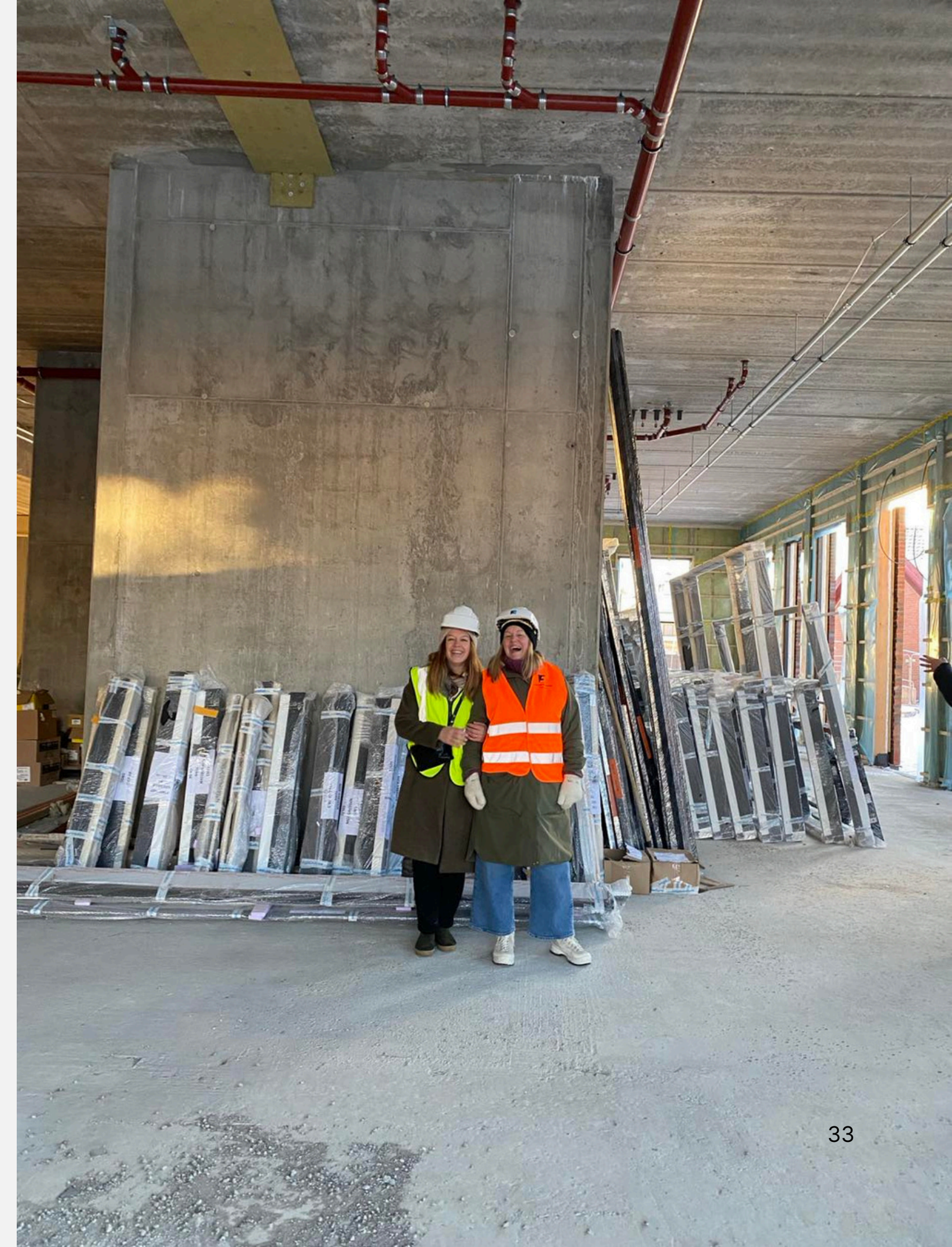
Et godt eksempel er "trimkonserter" i Bibliotekets Aula, som del av den kulturelle spaserstokkens tilbud til byens seniorer – det både Aksel Kolstad og St. Croix-strykekvartett har stått for musikk, mens instruktører leder bevegelsene, slik som yoga og mobilitetsøvelser.

3.2 Konkrete satsningsområder som vil løfte kulturlivet i årene fremover

Nytt bibliotek på Gressvik torg

Biblioteket har de siste tiårene fått nye roller og er i dag mye mer enn en utlåner av bøker. I Fredrikstad planlegger vi for at den nye filialen på Gressvik kan bli et viktig «tredje sted» – en møteplass utenfor hjem, skole og arbeid. Det nye biblioteket er under bygging og skal ligge på Gressvik torg. Det nye biblioteket vil kunne tilby flere og bedre tjenester, med større plass, scene og flere rom til lesing, arbeid og studier og være universelt utformet. Biblioteket vil være på om lag 500 kvadratmeter, noe som er en betydelig oppgradering fra dagens 300 kvadratmeter på Onsøy bibliotek. Målet er å åpne nye Gressvik bibliotek i tredje kvartal 2025.

Utviklingen av programmet og aktiviteten i den nye filialen foregår i medvirkning med lokalbefolkningen med spesielt fokus på å gjøre biblioteket som en ny møteplass for de unge. I perioden fram til åpning vil vi ha innspills- og informasjonsmøter der vi både forteller om hva det nye biblioteket vil kunne by på, men ikke minst få innspill om hva lokalbefolkningen har av ønsker og behov som biblioteket kan ta del i. Innbyggerinvolveringen inkluderer både ungdomsskoler, frivillige lag og foreninger, lokalsamfunnsutvalget og den lokale fritidsklubben. Det er også laget forslagskasser flere steder, i tillegg til at innspill kan sendes inn digitalt. Etter planen skal det i løpet av året fremmes en sak om utviklingen av folkebibliotekene i Fredrikstad: "Fremtidens bibliotek i Fredrikstad", hvor også planer for hovedbiblioteket vil behandles.

3.2

Demos, likeverd og demokrati

Demos Fredrikstad er en kommunal satsning som arbeider for å bygge en demokratisk kultur og mestringstro blant barn og unge, og er en del av nettverket Trygg by Norge. Demos fokuserer på å motvirke ekstremisme og hat gjennom ulike aktiviteter og arrangementer. For eksempel arrangerer Demos debattsirkler og workshops om temaer som rasisme og likestilling. Disse aktivitetene er rettet mot ungdom og har som mål å fremme engasjement og kritisk tenkning. Samarbeidspartnere er blant annet skolene, Litteraturhuset, Fritid, bibliotekene og Dialogforum Østfold. Demos skal samle sivilsamfunn og kommune i en felles innsats for å bygge demokrati og medborgerskap sammen med barn og unge. Dette gjøres gjennom workshops, opplæring og arrangementer på arenaer som skole, litteraturhus, bibliotek og ung debatt på fritidsklubbene. Demos skal herigjennom bidra til en mer helhetlig og kunnskapsbasert praksis og det er mål et utvidet samarbeid med kultur i tiden framover.

Den kulturelle skolesekken, samarbeid om ny modell for Nedre Glomma

I fellesskap med Sarpsborg kommune og Østfold fylkeskommune etableres i år en felles satsing og program for Den kulturelle skolesekken. Målet for Nedre Glomma DKS er å bidra til at barn og unge i Nedre Glomma får kjennskap til lokale utøvere og kulturinstitusjoner, videre å sikre at elevene får mulighet til medvirkning gjennom dialog, deltagelse og innflytelse, og dermed sikre eierskap til programmet. Det skal blant annet etableres en lokal kreativ arena for kunstnere, som skal gi bedre muligheter for lokale kunstnere å bli del av DKS-ordningen. Dette er et aktivt grep fra kommunene i samarbeidet med formål om å styrke det lokale kunstfeltet.

3.2

Kulturkonfirmasjon

Kulturkonfirmasjon er en opplevelsesdag for alle 9. klassinger i Fredrikstad. Formålet med kulturkonfirmasjon er å gi ungdom en dypere forståelse og opplevelse av kunst og kultur, samt å styrke deres kreative ferdigheter og selvtillit. Kulturkonfirmasjon omfatter ca. 1 000 elever, fire dager, åtte konserter, 128 workshopøker, utstillinger, animasjonsfilmvisning og presentasjon av kulturaktivitetstilbudet i Fredrikstad. Bakgrunn og idéen er en helhetlig satsning på kunst og kultur for ungdom i Fredrikstad.

Kulturkonfirmasjon er et samarbeidsprosjekt mellom UKM (Ung kultur møtes), DKS (Den kulturelle skolesekken) og avdelingene i kultur i Fredrikstad kommune, og finner sted på kulturhuset St. Croix. Det er også samarbeid med flere videregående skoler, samt en rekke formidlere som engasjeres. Utgangspunktet for prosjektet er Nasjonal samarbeidsavtale mellom Norsk kulturskoleråd, Den kulturelle skolesekken (DKS), Ung kultur møtes (UKM) og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringa (KKS), og høsten 2025 er den tolvte gangen dette gjennomføres, og tilbudet videreutvikles for hver gang, blant annet gjennom årlige elevevalueringer.

3.2 Planer for tilgjengelighet og inkludering

De siste årene har Fredrikstad gjort en større innsats for å bli en mer arrangørvennlig by. Denne er nedfelt i byens arrangementsstrategi.

Fredrikstad har de senere årene sett en jevn økning av aktiviteter og arrangementer. Det er viktig for Fredrikstad kommune at det skal være enkelt å gjennomføre arrangementer i byen vår. I et prosjekt i *Arrangørvennlig by* (2022) ble det laget en MVP (enkel løsning) av en digital arrangørportal. Vi løftet behovet for en arrangørportal med KS (Kommunesektorens Organisasjon) for å se på mulighetene for å lage en felles nasjonal løsning, og i 2025 planlegges det et forprosjekt sammen med KS for å se på hvordan man kan løse dette behovet.

Vi har også fått på plass en helhetlig bookingløsning for alle kommunes lokaler og arealer (BookUp), der alt fra klasserom til kulturarenaer er inkludert i en felles, åpen, bestillingsløsning. Det er også etablert en velfungerende koordineringsgruppe som tilrettelegger for store arrangementer som møtes fast hver måned, der både interne og eksterne er i samme nettverk. Dette er for eksempel brannvesen, politiet, utleieansvarlige, vei og destinasjonsselskapet Visit Fredrikstad & Hvaler.

Ledsagerbevis er en ordning som gir personer med funksjonsnedsettelse muligheten til å ha med seg en ledsager gratis eller til redusert pris på kultur- og fritidstilbud, og er innført som ordning i Fredrikstad. De som mottar tilskudd, kulturarrangementer i kommunal regi, samt alle som leier kommunal grunn, må godkjenne ledsagerbevis. Bystyret vedtok i februar 2025 at det skal fremmes en politisk sak, med forslag til innretning på en ordning for refusjon av kostnader til ledsagere for de med ledsagerbevis.

4.0 Fredrikstad som årets kulturkommune 2025–2026

Fra de brosteinsbelagte gatene i Gamlebyen til de moderne scenene langs elvebredden, er Fredrikstad en by hvor kultur er en del av hverdagen for byens befolkning. Kombinasjonen av tradisjon, innovasjon og inkluderende initiativer gjør Fredrikstad til en by som viser hvordan kultur er en drivkraft for fellesskap, identitet, stolthet og livskvalitet.

Kombinasjonen av levende historisk arv, moderne kultur, og bredt engasjement fra innbyggerne gjør Fredrikstad til en kulturell kraft i Norge. Disse tiltakene og aktørene viser hvordan byen både forvalter sine tradisjoner og skaper noe nytt, og dette gjør Fredrikstad til en sterk kandidat for å bli Årets Kulturkommune 2025–26.

4.0

«Kulturbrølet» - Kraften i kulturfeltet og kunsten som ytringsarena

Fredrikstad kommunes utfordrede økonomi, har resultert i reduksjon i tilskuddsrammen til kulturlivet i 2025. Dette har fått kulturlivet til å reagere og de har organisert seg gjennom «Kulturbrølet». Aldri før har Fredrikstad sett en slik debatt rundt viktigheten av et mangfoldig, rikt og bærekraftig kulturliv slik som i starten av 2025. Kulturaktørene har på eget initiativ gått sammen og dannet en «kulturallianse» for å fremme felles interesser og med en tydelig stemme overfor næringsliv, kommune og politikere. Kulturbrølet har organisert seg med et foreløpig interimstyre, har skrevet et utall av kronikker, holdt appeller i formannskapet og utenfor rådhuset og har engasjert seg både lokalt og utenfor byen. Dette vitner om et kulturliv som er både ressurssterkt og engasjert.

En sak som har skapt sterkt engasjement i Fredrikstad den siste tiden er vedtak knyttet til omgjøringen av et naturområde til industriområde, ved navn Viken Park. Tiltaksområdet er på over 1 400 dekar og har blitt omtalt som ett av de største naturinngrepene i Norge. Som et resultat av saken om Viken Park vokste det frem en protestutstilling med miljøpolitisk brodd kalt *Sviken Park*. Utstillingen var et samarbeid mellom 15 ulike lokale kunstnere og har fått mye oppmerksomhet for sin kritikk og sitt uttrykk. Denne kunst- og protestutstillingen viser at spontant engasjement og samarbeid kan skape helt nye innfallsvinkler og innblikk i en komplisert og betent sak.

4.1 Sats på oss i den lille verdensbyen

“Kulturbyen Fredrikstad”. “Plankebyen”. “Festivalbyen Fredrikstad”. “Den lille verdensbyen”. Fredrikstad har mange kallenavn med rette. Fredrikstad er kjent for sitt brede, rike og mangfoldige kulturliv som har vokst frem gjennom mange tiår.

Tjenestene som kommunen tilbyr sine innbyggere gjennom kulturskole, bibliotek, kino, kulturhus og kulturscene utgjør grunnmuren i byens kulturliv. Det frie kulturfeltet, det profesjonelle og frivilligheten komplementerer, inspirerer, og fyller byen vår med liv, puls og vitalitet. I 2024 var det hele 23 festivaler i Fredrikstad for smale og brede målgrupper og sjangere.

Av store investeringer for kulturen i tiden fremover løfter vi frem et nytt bibliotek på Gressvik og mulig utvikling av nytt tilbygg til hovedbiblioteket. Med utlånsrekord på biblioteket i 2024, besøksrekord i 2023, prisen for årets bibliotek på Østsidan 2021 har biblioteket befestet sin essensielle posisjon i byen.

Som arrangørby har Fredrikstad utmerket seg med blant annet The Tall Ships Races i flere runder, og tatt en lederrolle når det gjelder å løfte og utvikle behovet for en felles arrangørportal på nasjonalt nivå i KS.

Hvis Fredrikstad skulle få tildelt den ærefulle utmerkelsen *Årets kulturkommune 2025–2026* vil vi forplikte oss til å utvikle kulturfeltet ytterligere, både i kommunal sammenheng og sammen med kulturfeltet. Vi vil jobbe videre med å sørge for ekstern finansiering av det lokale kulturfeltet i form av midler fra både region og stat, men også internasjonale midler bestående av interreg- og EU-finansiering.

Vi vil ha et høyt ambisjonsnivå om å bruke kunst og kultur som viktige verktøy i Fredrikstads utfordrede demografi og dele av våre erfaringer med andre kommuner som står i samme situasjon og som vil kunne ha glede av dette. Vi har ambisjoner om at Fredrikstad-folk fortsatt skal være stolte av og fornøyde med kulturlivet og vi vil gi aktører i kulturlivet forutsigbare rammer. Vi vil arrangere og delta på konferanser, skrive kronikker, kommunisere og løfte fram vårt kulturliv utenfor regionen, nasjonalt og internasjonalt.

Og med det slutter vi av der vi startet, med den lille verdensbyen. Vår visjon handler om å bringe verden til Fredrikstad og Fredrikstad til verden. Noen synes kanskje visjonen er for storlåten eller pompøs, men vi er stolte av vårt ambisjonsnivå og velger å være modige og snakke fram kulturen i en tid som denne.

Rapporter og strategier

Arrangementsstrategi Fredrikstad kommune (2020).

Kommunedelplan for folkehelse og levekår 2023-2030

Kommunedelplanen for kultur 2019–2030: "Å skape rom – kunst og kultur i en liten verdensby"

Kommunedelplan for kulturminner 2023-2035

Kommuneplanen samfunnsdel Fredrikstad mot 2030

Retningslinjer for kunst i offentlige rom i Fredrikstad kommune (2016)

Strategi for frivillighet (2024).

Fotokreditering

Forside: Fra UNG Kulturnatt Fredrikstad 2025. Foto Thea Emilie Gunnersen/
Glemmen vgs

Side 2: Fra en av Kulturskolens årlige forestillinger. Foto Espen Schei Gresvik

Side 3: Fra Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Lone Bårdsen/ Glemmen vgs

Side 4: Island of Foam version XXVI under TSRF 2023. Foto Harry Johansson

Side 5: Borg domkor i Sveisehall 1 under Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Malin Erika Angeland Johansen

Side 6: Fiolinelev ved Kulturskolen i Fredrikstad. Foto Espen Schei Gresvik

Side 8: Husråkk på St. Croix-huset. Foto Aurora Nøkleby/ Unge arrangører

Side 9: Silent Disco i aulaen på Fredrikstad bibliotek under TSRF 2023. Foto Erik Heidenberg

Side 10: Forestilling med kulturskolens ballettdansere. Foto Espen Schei Gresvik

Side 11: Fra Sci-Fi-Festivalen på Fredrikstad kino 2022. Foto Adam Reis/
Fredriksstad blad

Side 12: Fra "Elvis in the Chapel"-musikkbrunsj på Blå Grotte under Kulturnatt 2024. Foto Malin Erika Angeland Johnsen

Side 13: Fra Holmen Gategalleri 2024, verk av Wisam Al-Samad. Foto Christin Lundh/ Fredrikstad fotoklubb

Side 14: Fra Teaterpiknik i parken under Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Lone Bårdsen/ Glemmen vgs

Side 15: Fra Teaterpiknik i parken under Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Lone Bårdsen/ Glemmen vgs

Side 16: Cathrine Kullbergs "Hjemsted og videre" på Onsøyheimen helsepark. Foto Jon Gorospe

Side 17: Fra utevisning av film under Kulturnatt 2024. Foto Malin Erika Angeland Johnsen

Side 18: Flammeshow med Akroparken under TSRF 2023. Foto Fredrikstad fotoklubb

Side 19: Akrobatikk med Akroparken under Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Thea Emilie Gunnersen/ Glemmen vgs

Side 20: HAV/Horisont/Sandstorm på Storesand, Hvaler under §112 Fredrikstad. Foto Christin Lundh, Fredrikstad fotoklubb

Side 21: Fra MONAD under Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Lone Bårdsen/ Glemmen vgs

Side 22: Fra en av Kulturskolens årlige forestillinger. Foto Espen Schei Gresvik

Side 23: Fra UNG Kulturnatt Fredrikstad 2024. Foto Per-Øyvind Johannessen

Side 24: Osadia styling under TSRF 2023. Foto Veslemøy Langvik

Side 25: Island of Foam version XXVI under TSRF 2023. Foto Harry Johansson

Side 26: Fra Barnas Verdensdager 2024. Foto Bjørnar Danielsen, Fredrikstad fotoklubb

Side 27: Langs elva under skutefesten TSRF 2023. Foto Inger E. Haraldsen

Side 28: Fra Fredrikstad bibliotek. Foto Perry Arti Olsen

Side 29: Ord i Grenseland 2022. Foto Litteraturhuset i Fredrikstad

Side 30: Fra kampanjen Ender på eventyr. Foto Fredrikstad kino

Side 31: Fra Holmen gategalleri og verket til kunster Elisa Capdevila. Foto Elisa Capdevila

Side 32: Fra trimkonsert og musikkbrunsj. Foto Aktive Fredrikstad

Side 33: Fra det nye biblioteket på Gressvik Torg. Foto Åshild van Nuys

Side 34: Demokrati-gjengen på tur. Foto Demos Fredrikstad

Side 35: Fra kulturkonfirmasjon på St. Croix 2024. Foto Fredrikstad kommune

Side 36: Teatro due Mondi og Studium Actoris under TSRF 2023. Foto Fredrikstad fotoklubb

Side 37: Fra utseilingen under TSRF 2023: Foto Harry Foto Johansson

Side 38: Fra Kulturbrølet 2025. Foto Fredriksstad blad

Side 39: Duo en Øy under Kulturnatt 2024. Foto Malin Erika Angeland Johnsen

Side 40: Fra CUBO under TSRF 2023. Foto Erik Heidenberg

Side 41: Fra byfergeparaden under Kulturnatt 2024. Foto Øyvind Edvardsen

FREDRIKSTAD
KOMMUNE

DEN
LILLE
VERDENS-
BYEN